

N:o 114.

Af herrar **Lindhagen** och **Karlsson** i Fjäl, om skrifvelse till
Kungl. Maj:t angående skydd för rätt till husbehovs-
virke från annans skog.

I annan motion af denna dag har berörts frågan att bereda bolags-
arrendatorer, torpare och andra dylika brukare af annan tillhörig jord
en tryggare besittningsrätt. Med denna sak sammanhänger på visst
sätt nedannämnda spörsmål.

Mångenstädes i vårt land och i all synnerhet i de nordligare land-
skapen är jordbruket ofta enligt gällande aftal hänvisadt till att taga
sitt husbehov af virke från skog, som äges eller disponeras af annan.
Sålunda ha bönderna i Norrland och Dalarne med få undantag vid de
femtioåriga afverkningsupplåtelseerna förbehållit sig dylik rätt. Och
vidare ha vid de talrika torpupplåtelseerna, vare sig de ägt rum på
evärdelig tid eller på vissa år eller innehafvarens lifstid, enahanda för-
behåll i en mängd fall kommit till stånd. Aftalen innehålla i regeln,
ja kanske undantagslöst, endast ett fastslående af själfva rättigheten till
husbehovsvirke och ibland äfven sättet för dess uttagande, hvadan sär-
skilda föreskrifter i ändamål att trygga rättighetens bestånd gentemot
en eventuell totalafverkning af skogen saknas.

Fordom förelåg här ej så stor fara. Men i den mån skogssköf-
lingen framskrider och särskildt pappersmassetillverkningen tager hela
skogsbeståndet, uppkomma konflikter. Lägenhetshafvare får ej ut
sitt husbehovsvirke på hufvudfastigheten, och den, som sålt skog till
afverkning, får ej ut sitt husbehov på egen mark. De afverknings-
upplåtelse, som ej begränsats till skog af viss storlek, leda naturligtvis

också till att vid kontraktstidens slut endast buskar kvarlämnas. Man hör också nu ofta från vissa trakter i Norrland och särskildt där en myckenhet torp finnes, yrkanden framkomma på en lagstiftning till skyddande af rätten till husbehovsvirke.

För en olärd rättsuppfattning synes det emellertid vara en självklar sak, att en förbehållen förmån af husbehovsvirke borde innefatta rättighet för den, som åtnjuter densamma, att kunna förhindra en skogssköfving, hvarigenom förmånen för en lång tid framåt åsidosättes, samt kräfva skadestånd, när genom en afverkning husbehovsvirket ej vidare kan uttagas. Med den formella syn på saken, som vår rättspraxis gärna anlägger i dylika frågor, är det dock så godt som uteslutet att tänka sig möjlighet för jordbruket att vinna något skydd för sina ifrågavarande rättigheter hos domstolarne. Detta bestyrkes ock af domstolsutslag.

Vid 1907 års riksdag väckte herr Hörnstén motion om skydd för dessa rättigheter. Saken föll emellertid i Riksdagen, i Andra Kammaren dock efter votering med 115 röster mot 75.

År 1908 kom saken ånyo före, i det att Andra Kammaren biföll och Första Kammaren afslog en reservation i lagutskottet, att i motiveringen till Riksdagens skrifvelse med anledning af justieombudsmannens förslag till omarbetning af 24 kap. strafflagen äfven skulle fästas uppmärksamheten på denna sak.

Då detta för dem, saken rörer, är en fråga för dagen, som ej borde få uppskjutas, måste den komma igen.

Det hemställes alltså,

att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om framläggande af en lagstiftning, hvarigenom innehafvare af rätt till husbehovsvirke från skog, som äges eller disponeras af annan, må kunna erhålla skydd gentemot en afverkning, hvilken äfventyrar eller omintetgör berörda förmåns uttagande ur skogen.

Stockholm den 26 januari 1909.

Carl Lindhagen.

Rob. Karlsson.